

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slov. poročevalca. - Direktor: Rudi Janhuba. - Glav. in odgov. urednik: Sergej Vošnjak. - Za tisk odgovarja Fr. Plevel. - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. št. 1 in 2, telef. št. 23-522 do 23-528. - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon št. 23-522 do 23-528. - Oblasni oddelek Ljubljana, Titova c. 7, telefon št. 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. - Poštni predal št. 29. - Ziro račun pri Kom. banki Ljublj., št. 60-KB-5-2-367. - Meseč. naročnina 230 din.

I. KONGRES DELAVSKIH SVETOV JUGOSLAVIJE V BEOGRADU DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE JE POKAZALO POLNO VREDNOST

V navzočnosti 1745 delegatov, številnih gostov iz Jugoslavije in 22 tujih držav je kongres pozdravil predsednik republike tovariš Tito

BEOGRAD, 25. jun. V prisotnosti predsednika republike Tita, delegacij iz 22 držav in okoli 1800 delegatov je okoli 9. ure predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije in predsednik iniciativnega odbora za sklicanje kongresa tov. Djuro Salaj odprl v Domu sindikatov prvi kongres delavskih svetov Jugoslavije.

Kongres zaseda v novi veliki dvorani Doma sindikatov na Trgu Marxa in Engelsa, ki lahko sprejme 2500 gostov. Danes bi v tej dvorani zmanj iskali praznih prostorov; prej bi se lahko reklo, da je bilo premalo prostora za vse, ki so kot delegati, kot gostje in kot opazovalci prisostvovali svečani otvoritvi I. kongresa delavskih svetov. Kongresu prisostvujejo poleg drugih člani 25 delegacij iz inozemstva, predstavniki KP Italije, socialistične stranke Italije, azijske socialistične konference, socialistične partije Čila, socialistične partije Indonezije in razni znani javni in politični delavci iz inozemstva.

O delu kongresa obvešča domača in svetovno javnost okoli 160 domačih novinarjev, fotoreporterjev in filmskih operaterjev ter okoli 40 dopisnikov največjih svetovnih agencij, časopisov in radijskih postaj.

Na govorniški oder je nato stopil delegat Bogoljub Stanič, ki je predlagal v imenu skupine delegatov iz Beograda, naj kongres prizna vse pravice delegatov tudi tistim članom odbora za sklicanje kongresa delavskih svetov Jugoslavije, ki niso bili izvoljeni za delegate, da bi mogli enakopravno sodelovati na kongresu. Obenem je tudi predlagal, naj se v delovno predsedstvo izvolita tudi predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj in predsednik zbora proizvajalcev zvezne ljudske skupščine Ivan Božičević.

Ko je kongres odobril ta dva predloga in je delovno predsedstvo zavzelo svoje mesto, se je predsedujoči Milenko Radičević, delavec iz tovarne »Ikarus«, zahvalil za zaupanje in izkazano čast.

Ko je kongres izvolil potrebne delovne organe, in sprejel dnevni red, je predsedujoči, dal besedo predsedniku republike Josipu Brozu-Titu.

nje v naši državi. Ne smemo in ne moremo namreč odrediti tudi naše krivde za počasnost in odstranjevanju določenih zastarelih predpisov in instrumentov, ki zavirajo večji in hitrejši razmah proizvodnje in obenem s tem tudi hitrejši dvig življenjskega standarda naših delavcev. Kolikor je bilo do večerj nekaterih težav objektivnega značaja, ki so bile materialne narave, zanje nismo bili krivi, ker je bilo izven naše moči, da bi jih odstranili. Vendar se dogaja, da tudi težave objektivnega značaja postanejo subjektivne in tedaj moramo mi, ki se nahajamo v vodstvu, storiti vse, da te slabosti čimprej odstranimo, ker je to odvisno od nas, od voditeljev. Tak primer je na primer s plačilnim sistemom, katerega rešitev se precej zavlačuje, čeprav je od njega v velik, meri odvisno povečanje delovne stornosti.

Dovolite mi, tovarišice in tovariši, ko že govorimo o negativnih stvareh, ki so se ponekod v delovnih kolektivih pojavile, da omenim tiste najizrazitejše, ki bi — če jih ne bomo odstranili — utegnile imeti zelo slabe posledice v izgradnji naše socializma in socialistične skupnosti.

To je v prvi vrsti lokalizem, neupoštevanje interesov vse skupnosti. Tak lokalizem prihaja na dan v raznih oblikah ter je nezdružljiv s pravilnim razumevanjem socialističnih odnosov v naši skupnosti. Ne smemo pozabiti, da je naša socialistična družba ogromen kolektiv, v katerem se morajo interesi posameznikov podrediti interesom celotne skupnosti. Za našo skupnost je zelo škodljivo, če med tovarnami in podjetji ne vladajo pravi socialistični odnosi, temveč nacelo močnega odnosa. Nelojalna konkurenca in odpiranje več podjetij iste vrste, zaradi gule konkurence takim podjetjem, ki že obstajajo, so zelo škodljivi pojavi, saj ter-

lavske razrede nosil na svojih plečih glavno breme. Ustvarjalno boljše ekonomske pogoje se je moral odrediti množica naša škoda svojega življenjskega standarda ter v korist naše industrializacije, v korist naše obrabe naše države. Če danes pogledamo po naši državi, bomo videli številne tovarne in podjetja s sodobno opremo, ki kažejo od nekada zastoje industrijske vedno bolj razvite Jugoslavije. In prav v tem razdobju je ustvarjalna

moč naših delovnih ljudi prišla do največjega izraza. Verujoč v svoje lastne sposobnosti so naši delavci v tem razdobju razvili obudovanja vredno vsestransko samoiniciativno in omogočili, da smo v našem razvoju obvladali ekonomske težave, ki so bile videli nepremostljive. Smelo lahko trdimo, da je prav vloga našega delavskega razreda v delavskem samoupravljanju največ pripomogla, da smo izšli iz naježjega položaja.

Če nam danes zagovorniki nekoga dogmatizma sumljivo poroka odrekajo vrednost našega sistema delavskega samoupravljanja, nazivajoč ga anarhija in podobno, nimamo niti najmanjše potrebe, da z marksističnega stališča teoretično opravljemo pravičnost in izredno učinkovitost našega sistema delavskega samoupravljanja, saj je le-ta v praksi dokazal svojo polno vrednost. Rezultati govore sami o sebi. Istočasno pa je

to delavsko samoupravljanje tudi v delu dokazalo življenjsko moč in pravičnost marksistične teorije o podružbljanju proizvodnih sredstev, s tem, da proizvodna sredstva upravljajo sami proizvajalci, s čimer se ustvarjajo resnično demokratični in socialistični odnosi v proizvodnji.

Razumljivo je, da nimamo namena vsiliti kamur koli tega našega sistema, kar nam čestokrat očitajo, dolžni pa smo braniti ga pred tistimi, ki so do dejstev slepi in gluhi, ki nečejo videti stvarnosti v naši državi. Mislim, da naša praksa s svojimi pozitivnimi rezultati najbolje potrjuje pravičnost našega sistema. Te rezultate vidijo ne samo neposredni udeleženci v proizvodnji, naši delavci, ki upravljajo, temveč jih vidijo in občutijo tudi vse naše ljudstvo, prav kakor vedo o njih tudi izven naših mej.

Prav tako nimamo namena dokazovati, kateri sistem je boljše; in bolj demokratičen, ker o tem lahko najbolje presojajo sami proizvajalci, široke mase delavcev v vsaki socialistični državi. Naši delavci so prišli do prepričanja, da je njihovo samoupravljanje v tovarnah in

(Nadaljevanje na 2. strani)

Delegati, kot gostje in kot opazovalci prisostvovali svečani otvoritvi I. kongresa delavskih svetov.

Govor predsednika Tita

Tovariši in tovarišice! Zelo srečen sem, da danes tu lahko pozdravim udeležence I. kongresa delavskih svetov in da vam zaželim mnogo uspeha v delu, tako v razpravi kakor tudi v sprejetju sklepov, ki bodo koristni za nadaljnji razvoj proizvodnje, za same proizvajalce in za vsa naša socialistična skupnost.

Te dni mineva sedem let, odkar je bil sprejet zakon o predaji tovarni in podjetij v upravljanje proizvajalcem, delavcem naše države. To je bil eden izmed največjih in, rečemo lahko, eden izmed zgodovinskih

Zaupali smo v ustvarjalno sposobnost delavcev

V tem času je bilo, še neznanje ali bo delavski razred, ki se je z intenzivno industrializacijo prelival iz vasi v mesta in tovarne, sposoben za tako zamotano vlogo, kakor je upravljanje tovarni in podjetij. Mi pa nismo dvomili v naš delavski razred, ko smo ta zakon sprejeli. Če v tem času smo se lahko namreč v praksi prepričali o njegovih ustvarjalnih sposobnostih. Da, mi smo vedeli, da je večina našega delavskega razreda mlada, kakor je mlada tudi pridobitev naše revolucije —

Novi Jugoslavija. Od stare razvite Jugoslavije nam je ostalo zelo majhno število strokovnih in sposobnih kadrov, razen tega pa je osvobodilna vojna oziroma ljudska revolucija zahtevala še posebno velike žrtve prav v najposlednejših vrstah kadrov tega maloštevilnega delavskega razreda. Mi pa smo vedeli, da so naši mladi delavci razvili obudovanja vredne elan in sposobnosti v osvajanju proizvodne tehnike raznih kompliciranih strojev, zlasti pa v proizavljanju visokokakovostnih

proizvodov in tehničnih sredstev, med njimi tudi razne opreme za nove tovarne in za električne centrale. Problem pridobivanja in vzgoje novih sposobnih kadrov, ki jih je zelo hitra industrializacija vedno bolj terjala, smo lahko rešili prav s predajo tovarni in podjetij v upravljanje delovnim kolektivom, ki so, kakor se je izkazalo, dosegli v tem pogledu izredne rezultate.

Mar smo takrat lahko kolebali in dvomili, da bodo naši delavci, ki v proizvodnji razvijajo take ustvarjalne sposobnosti pripravljeni upravljati tudi proizvodnjo? Ne. Prepričani smo bili, da bodo tudi to obvladali, čeprav smo se zavedali raznih težav in zaprek v razvoju družbenega upravljanja, ki jih vi sami najbolje poznate.

O teh raznih slabostih boste tu govorili, ker jih je treba pokazati, da bi jih čimprej odstranili, zlasti tiste, ki so subjektivnega značaja. So razne težave in slabosti objektivnega značaja, so pa tudi subjektivne, ki jih je lažje odstraniti, ali se jim izogniti, ker je to odvisno od vas samih. O objektivnih težavah in zaprekah, ki so se pojavljale na poti hitrega in pravičnega razvoja delavskega samoupravljanja, lahko govorimo mi, ki smo odgovorni za celoten razvoj socialistične izgrad-

eno uro, je bila v upravnih prostorih velesejma kratka tržiškovna konferenca, na kateri je ing. Knežević odgovoril na edina tri med seboj povezana vprašanja, da izpolnjevanje sporazumov, sklenjenih med Italijo in Jugoslavijo v glavnem in redu poteka in da je še mnogo možnosti za razširitev gospodarskega sodelovanja, posebno z ozirom na zavidljivo stopnjo, ki jo je Italija dosegla pri razvoju poljedelstva. Dr. Boris Zidarič, tajnik odbora za mali obmojni promet pa je omenil, da o funkcioniranju regionalnega sporazuma o blagovnem prometu ni moč trditi isto. Sporazum, ratificiran leta januarja v Rimu, ni dal tistih konkretnih rezultatov, ki bi jih lahko dal. V teku pa so razgovori s tržiško trgovsko zbornico, da bi v praktično izvajanje sporazuma vnesli več prožnosti in da bi izmenjavo liberalizirali.

Tiskovno konferenco je zaključil predsednik velesejske uprave dr. Sospisio, ki se je zahvalil za številno udeležbo. Jugoslovanski dan se je zaključil nocoj s sprejemom, ki ga je priredil generalni konzul Mitja Vošnjak za predstavnike gospodarskega, političnega in kulturnega življenja Trsta in za goste iz Jugoslavije.

Miran Suštar

NIKOMUR NE VSILJUJEMO NAŠEGA SISTEMA

Če nam danes zagovorniki nekoga dogmatizma sumljivo poroka odrekajo vrednost našega sistema delavskega samoupravljanja, nazivajoč ga anarhija in podobno, nimamo niti najmanjše potrebe, da z marksističnega stališča teoretično opravljemo pravičnost in izredno učinkovitost našega sistema delavskega samoupravljanja, saj je le-ta v praksi dokazal svojo polno vrednost. Rezultati govore sami o sebi. Istočasno pa je

JUGOSLOVANSKI DAN NA TRŽIŠKEM VELESEJMU Prijateljske besede

Od našega stalnega dopisnika

TRST, 25. jun. (po telefonu). Jugoslovanski dan na tržiškem velesejmu se je začel danes z uvodno slovesnostjo na tržiški trgovski zbornici, kjer je podpredsednik tržiške trgovske zbornice g. Paschi s toplimi besedami izrekel dobrodoščilo gostom iz Jugoslavije in Italije, poudarjajoč, da je Trst pomembna prehodna točka v trgovskih stikih med Jugoslavijo in Italijo. »Ko pozdravljam jugoslovanske prijatelje, izražam obenem željo, da bi se taki stiki v prihodnosti pogosteje nadaljevali, kajti preko njih se ne krepi samo tehnična plat sodelovanja, ampak tudi prijateljstvo med obema narodoma,« je zaključil g. Paschi.

V imenu izvršnega sveta se je za dobrodoščilo in izraze optimizma zahvalil član izvršnega sveta LRS Tone Bole. Dejal je, da postaja jugoslovanska udeležba na tržiškem velesejmu nekaj simbole prijateljskega sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo. Ing. Knežević, predsednik jugoslovansko-italijanske trgovske zbornice s sedežem v Beogradu pa je izrekel vse priznanje prirediteljem in opozoril na pomen, ki ga ima Dan narodov, ki so ga uvedli na velesejmu za zблиževanje med narodi.

Za ing. Kneževićem je govoril podpredsednik italijansko-jugoslovanske trgovske zbornice s sedežem v Milanu g. Della Volta. »Koprim besedam prijateljstva, ki so bile sražene, nimam več kaj dodati. Optimizem za nadaljnjo krepitev italijansko-jugoslovanskih odnosov, ki se zrcali v besedah vseh govornikov, ni samo izraz želja in čustev, marveč je tudi materialno opravičen z ozirom

na rastočo izmenjavo med obema državama. Marsikaj med obema državama še čaka rešitve, toda poglavitno je to, da obe strani iskreno in odkrito gledata na te probleme in sta pripravljena o njih tudi odkrito razpravljati, je dejal gospod Della Volta, nakar je podpredsednik g. Paschi končal sejo.

Jutri se bodo na delovnem sestanku srečali predstavniki trgovske zbornice LRS, trgovske zbornice LRH in člani posebne komisije za obmojni promet pri trgovski zbornici LRS z jugoslovanske strani ter predstavniki tržiške trgovske zbornice in predstavniki tržiške delegacije pri italijansko-jugoslovanski trgovski zbornici s sedežem v Milanu.

Po kratki zakuski so se gostje in gostitelj odpravili na velesejme, kjer so si ogledali juve italijansko-jugoslovanskih odnosov, ki se zrcali v besedah vseh govornikov, ni samo izraz želja in čustev, marveč je tudi materialno opravičen z ozirom

na rastočo izmenjavo med obema državama. Marsikaj med obema državama še čaka rešitve, toda poglavitno je to, da obe strani iskreno in odkrito gledata na te probleme in sta pripravljena o njih tudi odkrito razpravljati, je dejal gospod Della Volta, nakar je podpredsednik g. Paschi končal sejo. Jutri se bodo na delovnem sestanku srečali predstavniki trgovske zbornice LRS, trgovske zbornice LRH in člani posebne komisije za obmojni promet pri trgovski zbornici LRS z jugoslovanske strani ter predstavniki tržiške trgovske zbornice in predstavniki tržiške delegacije pri italijansko-jugoslovanski trgovski zbornici s sedežem v Milanu.

Miran Suštar

Obisk egiptovske trgovske delegacije

Ljubljana, 25. jun. Dames je prispela v Slovenijo egiptovska trgovska delegacija, ki po zaključenih razgovorih v Beogradu potuje po Jugoslaviji. Egiptovski gostje so si dopoldne ogledali Postojnsko jamo, nato pa so prispeli v Ljubljano, kjer so obiskali »Litoštroja«. Popoldne je bila egiptovska delegacija na Bledu, zvečer pa se je s Tauern-Ekspresom vrnila v Beograd.

VREME

Stanje 25. junija: Hladen zrak s ciznad zahodne Evrope postopoma širi nad srednjo Evropo, močni jugozahodni vetrovi nad vzhodnimi Alpami pa še ovirajo pomik teh motenj nad naše kraje. Napoved za sredo: Spremenljivo, prehodno pretežno oblačno vreme, vmes nekaj padavin deloma v obliki neviht. Temperature ponoči med 11 in 15, v Prilomju 21, najvišje dnevne med 26 in 25 stopinjami C.

Samoupravljanje proizvajalcev v Jugoslaviji

Referat predsednika centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije tovariša Djura Salaja na I. kongresu delavskih svetov Jugoslavije v Beogradu

Prvič v zgodovini delavskega gibanja so se sestali predstavniki neposrednih proizvajalcev, ki imajo za seboj večletne izkušnje iz neposrednega upravljanja s podjetji in z gospodarstvom v celoti. Na našem današnjem kongresu je zbranih nad 1700 predstavnikov delavskih svetov, v katerih je utelešeno spajanje proizvajalnih in upravljalnih funkcij v rokah delavskega razreda. Delavski svetovi omogočajo delavskemu razredu, da postane v polnem smislu besede nosilec svoje lastne usode, vodilna družbena sila, od katere je neposredno odvisen ne samo njen družbeni položaj, temveč tudi razvoj vse države, kot je pred kratkim lepo rekel tov. Tito: »Naš delavski razred se je naučil upravljati s svojimi podjetji, naučil se je upravljati s proizvodnjo. Naš delavski razred je postal zavestni graditelj socializma, in to ne na papirju in s parolami, temveč v vsakodnevni praksi in tovarni.«

Družbenih sredstvih za proizvodnjo, se zrcali bistvo socialistične demokracije in socialističnih družbenih odnosov v naših pogojih. Delavski svetovi in zbori proizvajalcev kot organi neposrednega sodelovanja delavskega razreda v oblasti neoljudskih sestavnih del našega političnega in družbenega sistema. Delavski svetovi zagotavljajo eno osnovnih demokratičnih in političnih pravic neposrednih proizvajalcev v pogojih izgrajevanja socialističnih družbenih odnosov. Neposredno upravljanje s podružabljeno lastnino se postavlja v vrsto najbistvenjših odlik socialistične Jugoslavije.

Z ustanavljanjem delavskih svetov se je začel proces neposrednega sodelovanja proizvajalcev v upravljanju s podjetji in v odločanju o delitvi ustvarjenega dohodka ter uporabi presežka dela. Dejansko se je začel proces postopnega odmiranja državnih funkcij in neposrednega upravljanja z gospodarstvom, proces neposrednega spajanja proizvajalcev s sredstvi za proizvodnjo in pogojem za izgrajevanje celotnega političnega sistema neposredne demokracije.

Ustanavljanjem delavskih svetov se je začel proces neposrednega sodelovanja proizvajalcev v upravljanju s podjetji in v odločanju o delitvi ustvarjenega dohodka ter uporabi presežka dela. Dejansko se je začel proces postopnega odmiranja državnih funkcij in neposrednega upravljanja z gospodarstvom, proces neposrednega spajanja proizvajalcev s sredstvi za proizvodnjo in pogojem za izgrajevanje celotnega političnega sistema neposredne demokracije.

bane ureditve na materialni osnovi, ki izginja; na drugi strani birokratizem, ki se poraja na lastni osnovi in raste iz družbenih pogojev, nastalih z zmago revolucije. Tako prva kot druga stvarnost sta dejansko ostanka starega, katerega odstranjevanje je osnovni pogoj za dejansko zmago socializma. Delavski svetovi in ves sistem, egrajen na njihovih temeljih, so specifična oblika borbe proti nevarnosti birokratizma in socialističnih družbeno-ekonomskih pogojev. Če razumemo pod birokratizmom samostojno družbeno silo, državni aparat, ki se je sločil od družbe, tedaj je udeležba proizvajalcev v upravljanju in neposrednem odločanju o vseh gospodarskih problemih nedvomno doledno in učinkovito sredstvo v borbi proti birokratizmu. S tem se prenaša

težišče v izgradnji socializma vedno bolj na zavestjo, demokracijo in aktivnost najširših ljudskih množic. Celokupni družbeni mehanizem — začeti od podjetja preko komunne do nacionalne celote — postaja asociacija neposrednih proizvajalcev, kot je to tudi v vsakem svojem posameznem delu. Ko se proizvajalci samostojno in svobodno združujejo ter prevzemajo upravljanje družbenih poslov in družbenih sredstev za proizvodnjo, nastopajo hkrati tudi kot predstavniki svojih individualnih, kakor tudi kot predstavniki splošnih, skupnih interesov. Naša praksa je pokazala, da je mogoče najbolje reševati protislovnost teh interesov prav na ta način, ker je to najmanj možno, prav preko samostojnega državnega aparata.

katerimi že sedaj razpolaga delavski svetovi, znatna materialna baza, ki jim v veliki meri omogoča, da v investicijsko politiko bistveno vplivajo na razvoj proizvajalnih sil in proizvodnje v naši državi. To je posebno pomembno, ko se ve, da trošijo delavski svetovi investicijske fondse vse bolj varčno in brez naglice.

Zatem je Djuro Salaj navedel tudi podatke, ki kažejo na hitrejšo vlaganje sredstev v obratne fondse. To govori o vse večjem razumevanju delavskih svetov za celokupnost gospodarske politike in poslovanje podjetij. Vse manj je poskusov, da bi reševali gospodarska vprašanja izključno ali pretežno s investicijami, oziroma z vlaganjem v osnovna sredstva.

Djuro Salaj je navedel mnoge druge uspehe v zadnjih sedmih letih: kakovost blaga se je izboljšala, izbira se je neprestano širila, iz leta v leto so osvajali nove proizvode, struktura izvoza in uvoza je izboljšana, povečane so bile zaloge in stabilizirane cene ter tržišče. Z investicijami je bil znatno povečan naš gospodarski potencial, zmanjšano je bilo število nerentabilnih podjetij in preprečeno škodljiv parazitizem posameznih gospodarskih organizacij.

Uporaba sredstev, ki so jih imeli delavski svetovi za samostojno razpolaganje, je zelo prebrljiva in dokaz sposobnosti gospodarjenja in visoke zavesti naših proizvajalcev. Nedavno je odbor za sklicanje kongresa izvršil anketo, ki je obsegala 101 podjetje vseh gospodarskih panog z okoli 75.000 zaposlenimi. Ta anketa kaže, da je bilo iz skladov za samostojno razpolaganje v treh letih od 1954 do 1956 vložen: v gospodarske investicije 41%, za investicije v družbeni standard (stanovanja, letovišča, domove kulture, otroške ustanove) 28,6%, za dotacije družbenim, kulturnim in športnim organizacijam 10%, za dotacije komunalnih skladov 14% in ostalo 6%. Kot se vidi, so okrog 70% porabili za gospodarske potrebe in investicije, čeprav ni bilo nikakršnih omejitev za njihovo porabo. Se zgornjejši sledijo podatki iz istih podjetij: v zadnjih treh letih so se delovni kolektivi odrekli 682 milijonov dinarjev, odnošno 16% dela dohodka, ki bi ga lahko porabili za plače, in uporabili ta sredstva za potrebe investicij, razširjenj proizvodnje in nabavo opreme.

V preteklih sedmih letih smo ustvarili razvit, razvejan, enoten in celovit mehanizem delavskega samoupravljanja, v katerem predstavljajo delavski svetovi zbori proizvajalcev, zbornice, gospodarska združenja, skupnosti podjetij sestavne dele neoljudske celote. V tem komoliriznem mehanizmu, ki počiva na

Pri nas je povezano delavsko samoupravljanje z družbeno lastnino, ki pomeni učvrstitev in afirmacijo družbenega znanja sredstev za proizvodnjo. Delavski svetovi, ki niso niti predstavniki lastnikov niti kolektivni lastniki, samostojno upravljajo s podjetji v imenu družbe, ki jim je prepustila del družbene lastnine in upravljanje. Neposredni proizvajalci so dovolili veliko možnost, da se svobodno združujejo na osnovi družbenih sredstev za proizvodnjo in da v polni meri uporabljajo svojo demokratično pravico upravljanja z družbenimi

Neposredna udeležba proizvajalcev v upravljanju je učinkovito sredstvo v boju proti birokratizmu

Likvidacija privatno-kapitalistične družbene ureditve in prehod sredstev za proizvodnjo v družbeno lastnino sta pripeljala pri nas v prvih pogojih letih do krepitve državnega aparata in do odpiranja vrat birokratskim težnjam, ki so posebno nevarne na področju gospodarstva, ker so zasnovane na samostojnem razpolaganju državnega aparata s plodovi dela delavskega razreda. Čeprav so to nevarnosti v pogojih oblasti delavskega razreda, mo-

ra kot vodilna sila uresničevati svojo oblast tudi neposredno kot proizvajalci. Vzoredno za delavskim razredom morajo tudi ostali delovni ljudje vse bolj in neposredno sodelovati v upravljanju, sami neposredno odločati o svojem življenju in svojih potrebah.

Iz naše lastne prakse nam je znano, da se nahajajo socialistične družbene sile po zmagi revolucije pred sovražniki na dveh frontah: na eni strani živijo ostanki kapitalistične druž-

Socializem in ves njegov demokratični sistem je za delavski razred neobhoden in nezamenljiv

Delavski svetovi so oblika, skozi katero prihaja do izraza osebnost in kolektivni interes proizvajalcev. Kot je individualni interes gonilna sila vsake družbene ureditve, tako je odvisen tudi napredek socializma od tega, v kolikšni meri je materialni, moralni, ustvarjalni in družbeni interes vsakega posameznika gonilna sila v pogojih družbene lastnine. Zainteresiranosti posameznega proizvajalca za podjetje, v katerem dela, za delovni kolektiv, kateremu pripada, ni mogoče primerjati z vsemi drugimi sistemi, skozi katere je šel do sedaj naš delavski razred. Na ta način je vsak posameznik neločljivo povezan z družbeno ureditvijo, v izgradnji, katere zavestno in aktivno sodeluje, medtem ko postajajo socializem in ves njegov demokratični mehanizem za delavski razred neobhoden in nezamenljiv.

Delavski razred že desetletja vodi borbo proti mezdinim delovnim odnosom in za pravico združevanja svobodnih, samostojnih proizvajalcev na osnovi družbenih sredstev za proizvodnjo. Skozi sistem delavskih svetov se začel davna zahteva postopoma uresničevati. Moč družbene ureditve je odvisna tudi od tega, na katere družbene sile se naslanja in ka-

ko močne so te. Neposredno sodelovanje v upravljanju z gospodarskimi in družbenimi posli je vsekakor ena najmočnejših vzpodbud za samoiniciativno največjega števila proizvajalcev in ostalih slojev prebivalstva. Sistem neposrednega družbenega upravljanja v gospodarstvu omogoča hkrati pospešen proces obvladovanja dveh družbenih protislovlj, pred katerima se nahaja sodobni svet. Delavski svetovi in komunne, v katerih se križajo interesi delavcev kot proizvajalcev in potrošnikov, predstavljajo težnjo po odstranitvi protislovlj med splošnimi in posameznimi interesi. Razume se, da bi bilo nevarno in izuzorno pričakovati takejako odstranitve teh protislovlj, vendar leži v mehanizmu razrednega upravljanja proizvajalcev ključ za njihovo postopno izravnanje. Protislovlje med intelektualnim in fizičnim delom se prav tako izgublja v procesu razvoja proizvajalnih sil in izpopolnjevanja vsestranskega sistema izobraževanja vseh delovnih ljudi.

Govor predsednika Tita

(Nadaljevanje s 1. strani)

podjetjih velika pridobitev, ki jim kaže najboljšo perspektivo za doseganje njihovega srečnejšega življenja in blagostanja. Če je naš delavski razred zadovoljen s takim sistemom samoupravljanja, in jaz sem globoko prepričan, da je, ter da je pripravljen vedno tudi z življenjem braniti to svojo veliko pridobitev, potem je težko razumeti, zakaj nekateri ljudje izven naše države (toliko skrbijo, nji je ta sistem delavskega samoupravljanja dober ali ni in zakaj mu odrekajo socialistični značaj. Pri tem moram pripomniti, da nekateri kritiki izven naših mej zelo pogosto ocenju-

jejo, ali je nekaj socialistično ali ne, čeprav mnogi izmed njih nimajo za to nikakršnih oziroma vsaj približno potrebnih kvalifikacij. Ne bi hotel govoriti in naštevati, kaj in kakšne absurdnosti pišejo in govore o našem delavskem samoupravljanju, niti to pobijati, ker bo na vse to dal najboljši odgovor ta kongres in naša stvarnost. Vendar bi ob tej priložnosti priporočil tistim, ki ne verjamejo v dosežene rezultate delavskega samoupravljanja, da pridejo in sami vidijo. Mi jim bomo zelo radi vse pojasnili in si prizadevali, da jim bomo pojasnili, če bodo nekateri skeptiki to želeli.

pravica, da vsak kapitalist lahko izkoristi tuje delo za svojo osebno bogatitev itd., ali v sistemu, kjer s proizvajalnimi sredstvi razpolagajo sami proizvajalci, kjer imajo najširše ljudske množice možnost sodelovati in sodelujejo v upravljanju, tako v gospodarstvu kakor tudi na vseh drugih področjih družbenega življenja. Za take kritike ni demokracije, če posameznik nima pravice, da z raznimi demagoškimi postopki ali prevratno lažjo skuje nako reakcionarno stranico. Mi nimamo ničesar proti, če so zahodni narodi zadovoljni z več ali manj stranikami, ki se medsebojno grisejo (to je njihova stvar), nam pa je uspelo ustvariti nekaj novega. — Socialistično zveza delovnih ljudi, okrog programa, katere je združena ogromna večina našega ljudstva. V tej zvezi so tudi tisti, ki so nekoli pripadali raznim partijam in ki so se prepričali, da to ni prineslo naši državi ničesar dobrega. To so danes graditelji socializma, ki vedo, kaj hočejo. To je ogromna organizacija, v kateri je tudi Zveza komunistov Jugoslavije, v kateri se svobodno razpravlja in v kateri se sprejema na zares demokratičen način po možnosti najboljša rešitva, ki jih sprovažajo v resničnosti prizadevanja vse naše socialistične skupnosti.

preveč lahko dovoljujejo taka nepravilna tretiranja vloga delavskih svetov. Rolj energično je treba odstraniti taka nepravilna pokonovanja!

S prepričanostjo, da bo ta kongres delavskih svetov sprejel važne sklepe, še enkrat poudarjam ves navzoče delegate ter vam želim v delu mnogo uspeha.

Ovacije predsedniku Titu so bile velike. Tov. Milko Radičević je nato v imenu delavskega predsedstva kongresa dejal, da bo naš delavski razred opravil zaupanje, ki ga ima tov. Tito v njegove sposobnosti.

Nato je dobil besedo Djuro Salaj, ki je poročal kongresu o dosežanih delu in o bodočih nalogah delavskih svetov.

POVEČANJE DELOVNE STORILNOSTI IN BOLJŠA ORGANIZACIJA PROIZVODNJE

Ko je govora o tuji kritiki našega notranjega razvoja, moramo na podlagi dosežanih izkušenj ugotoviti, da za to kritiko ni mogoče reči, da je dobro namerna in objektivna, temveč, da je v precejšnji meri zlonamerna. Navadno namreč izkoristi našo lastno kritiko doletenih pomanjklivosti in to poslušajo, ne da bi videli vzrokov morebitnih težav in slabosti, neče priznati, da so prav te največje težave prihajale od zunaj, niti neče govoriti in pisati o naših uspehih, doseženih kljub nekaterim slabostim. Če bi ti kritiki priznavali tudi naše pozitivne rezultate, ki zanesljivo določene slabosti, vidne v zadnjem sedemletnem razdobju, potem bi jim bilo malo teže proglaševati našo pot izgradnje socializma za revizionizem. Mislim, da je čas, da to preneha in da vsak skrbni predvsem zase, da vsak izgrajuje socializem kot ve in zna in kot mu pogodi odvoljujejo. Tudi drugi imajo te težave in slabosti — vemo, da jih imajo celo precej — pa se mi zradi tega ne veselimo, temveč jim želimo, da bi jih čimprej odstranili. Morala bi obstajati medsebojna pomoč, ne pa destruktivna kritika. Prepričan sem, da bi bilo v tem primeru možno zelo lahko vzdrževati ne samo normalne, temveč tudi dobre in prijateljske odnose med socialističnimi državami. V nasprotnem primeru je dosežana praksa v tem pogledu, v nekaterih državah, ki grade socializem, nezdržljiva z našo željo po dobrih odnosih, ki jo izražajo tudi mnogi voditelji teh držav. Ni mogoče govoriti o iskrenih in dobrih odnosih med nami in nekaterimi vzhodnimi državami, če je samo z besedami in na videz govora o potrebi dobrih odnosov z Jugoslavijo, na drugi strani pa se dajejo interne direktive članom partije in širokim množicam, da v Jugoslaviji vse vre od revizionizma, da ta država ni socialistična, da sodeluje z imperialisti na škodo socialističnih držav itd. itd.

tisto znano »ali«, izza katerega se naštevajo nekatere naše težave in napake — šestokrat v izkritičnem pogledu ali se izmišljajo tudi še nove — za bi se članek lahko končal z negativnim vsega konstruktivnega. Jugoslavija pa prikazala kot neka vrsta mešanice med anarhizmom in kapitalizmom. Je mar to tovariška kritika? Je to način za ustvarjanje zaupanja in prijateljstva? Razumljivo je, da ni. S tem je treba prenehati, ker to ne vеди v nič dobrega za države, ki imajo isti cilj — ustvaritve socializma. Dobri odnosi morajo temeljiti na nečem realnem, osnovani morajo biti na iskrenosti in zaupanju. Nas nji mogoče zavajati z gletimi besedami, v praksi pa postopajmo drugače. Kam bi nas pripeljalo, če bi tudi mi začeli naštevati in kritizirati vse, kar ni dobrega v nekaterih državah, ali, kar nam ni všeč? Da, marsikaj je, kar je treba kritizirati, vendar konstruktivne kritike ni težko razlikovati od nekonstruktivne in zlonamerne. Nam ni vseeno, v kakšni svetlobi je prikazana Jugoslavija v državah, ki grade socializem, oziroma v državah ljudske demokracije ter tudi v mednarodnem delavskem gibanju sploh. Mi zahtevamo, da se o nas piše in govori resnično, ne pa, da zamoledujejo pozitivno stvarnost in govorejo samo o negativnem, to pa predvsem v izkritični obliki. Mislim, da je to najmanj, kar lahko zahtevamo od tovarišev v državah ljudske demokracije in socializma in od vseh drugih. Kadar bodo medsebojne odnose tako razumeli, sem prepričan, da boča ne samo dobri, temveč tudi trajni in koristni za ves socialistični svet.

Nam ni vseeno, v kakšni svetlobi je prikazana Jugoslavija v državah, ki grade socializem, oziroma v državah ljudske demokracije ter tudi v mednarodnem delavskem gibanju sploh. Mi zahtevamo, da se o nas piše in govori resnično, ne pa, da zamoledujejo pozitivno stvarnost in govorejo samo o negativnem, to pa predvsem v izkritični obliki. Mislim, da je to najmanj, kar lahko zahtevamo od tovarišev v državah ljudske demokracije in socializma in od vseh drugih. Kadar bodo medsebojne odnose tako razumeli, sem prepričan, da boča ne samo dobri, temveč tudi trajni in koristni za ves socialistični svet.

Nato so I. kongres delavskih svetov Jugoslavije pozdravili predsednik centralnega sveta sovjetskih sindikatov Viktor Gršin, član izvršnega odbora nacionalnega kongresa indijskih sindikatov (INTUC) Mihendra Sarmah, organizacijski sekretar zveze sindikatov Finske Olavi Jervela in sekretar Generalne konfederacije dela Italije Fernando Santi.

Sledilo je poročilo verifikacijske komisije, ki je na podlagi sprejetih poblastih ugotovila, da je izmed 1762 delegatov prisotnih 1745.

Izmed prisotnih delegatov je bilo izvoljenih v industriji in rudarstvu 780, v kmetijstvu in zadružništvu 147, v gospodarstvu 39, v gradbeništvu 213, v prometu 161, v trgovini in gostinstvu 213, v obrti 168, v kulturno-prosvetni dejavnosti 21 delegatov. Med prisotnimi delegati je 1593 moških in 152 žena. Delavcev 1072, uslužbencev 678. Med uslužbencev so 302 inženjra, tehničarji, agronomi in drugi strokovnjaki.

Kongres je odobril poročilo verifikacijske komisije, nekaj je sprejel delovni poslovnik kongresa.

Kongres je sprejel predlog odbora za sklicanje kongresa, ki je sklenil na pobudo delegatov je več podjetij in okrajev, naj kongres namesto v 11 komisijah dela v 6 komisijah, ki so: 1. komisija za proučevanje ekonomskih okvirov samoupravljanja proizvajalcev, 2. komisija za odnose delavskih svetov do drugih organov in organizacij, 3. komisija za gospodarsko poslovanje delavskih svetov, 4. komisija za delovne odnose v gospodarstvu, 5. komisija za organizacijo in delovno metodo delavskih svetov, 6. komisija za usposabljanje proizvajalcev za upravljanje podjetij.

Ob koncu današnjega plenarnega zasedanja je bilo sporočeno, da je kongres prejel veliko število pozdravnih brzojav delavskih svetov in gospodarskih podjetij delovnih kolektivov in sindikalnih organizacij. Zasedanje kongresa se je nadaljevalo ob 18. uri v komisijah.

Razvoj sistema samoupravljanja v gospodarstvu

Zatem je podal Djuro Salaj pregled razvoja sistema upravljanja v našem gospodarstvu in poudaril, da je šlo naše gospodarstvo skozi več faz.

Ko je prešel Djuro Salaj zahteva na delavsko upravljanje, je najprej opozoril, da je bilo na liniji borbe proti nevarnosti birokratizma v letu 1949 več poskusov, da bi se uvedla oblika močnejšega povezovanja in direktorja, skupin delavcev in strokovnjakov. Izhajajoč s stališča dotrajanih izkušenj, so bili decembra istega leta ustanovljeni delavski svetovi kot posvečeni delavski organi. Ustanovitve delavskih svetov v okoli 200 velikih podjetjih je bila navdušeno sprejeta od delavskega razreda, tako da so bili delavski svetovi v okoli 800 podjetjih že pred njihovo zakonitvijo.

ših industrijskih proizvodov na glavo prebivalca kaže osvojevanje iz podedovane zaostalosti. Produktivnost dela v industriji, kakor tudi na ostalih gospodarskih področjih, kaže stalno težnjo po naraščanju.

1952	1953	1956
100	106.1	112.9

Ti podatki o produktivnosti v industriji vendar niso povsem zadovoljivi, čeprav je vrsta objektivnih vzrokov za dosežanje stajnih.

Vendar je dviganje produktivnosti dela glede na nizko produktivnost v našem gospodarstvu ena primarnih nalog delavskih svetov in delavskega razreda v celoti. Uspehi v tej smeri bodo toliko večji, kolikor se bo skoraj gospodarski sistem in sistem delitve dohodka uresničil princip: da se mora vsako povečanje produktivnosti zrcaliti tudi v osebnem in družbenem standardu.

Djuro Salaj je navedel tudi nekoliko podatkov o uporabi in gibanju skladov podjetij, poudarjajoč, da je stalno naraščala vloga delavskih svetov v zadnjih nekoliko letih pri vlaganju bruto investicij. Bruto investicije iz sredstev, s katerimi so razpolagali delavski svetovi, ki so znašale leta 1952 okoli 20% skupnih bruto investicij, so se povečale v lanskem letu na preko 40%. Temu je treba dodati še sredstva, s katerimi so razpolagali delavski svetovi na osnovi dobljenih posojil za razširitev, rekonstrukcije in racionalizacije podjetij. Tako je obseg investicijskih sredstev, s

Razumljivo je, da so tudi v sistemu delavskega samoupravljanja določene slabosti in pomanjklivosti. One se odražajo tako v proizvodnji kot tudi v ekonomsko komercialnem razvoju mnogih podjetij, toda niti trenutek niso predstavljale oviro sistemu, zlasti še zato, ker se neprestano zmanjšujejo. Pogosto gre za slabosti, ki so posledica nedogajenosti in puzanja v gospodarskem sistemu, toda bolj kakor za slabosti, ki bi nastale zaradi subjektivnih in organizacijskih pomanjklivosti delavskih svetov. Največja pozornost nadaljnjemu razvoju ekonomskega sistema posebno razdeljevanja dohodka in planiranju, bo predstavljala enega osnovnih pogojev za bodoči razmah delavskega samoupravljanja in za končno likvidacijo danes še obstoječih slabosti.

Djuro Salaj je v nadaljevanju referata poudaril, da so tudi zbori proizvajalcev našli svoje mesto pri svoji vlogi v sistemu samoupravljanja, res da še ne tako uspešno, kot delavski svetovi, ker so bili preobremenjeni z drobnimi posli, toda tudi brez samostojnih funkcij in čisto paralizirani z izključno skupnimi sejmami obeh zborov. Pa vendar so tudi zbori proizvajalcev povzdignili vlogo delavskega razreda in družbenih razmerah, okreplili vpliv skupnosti na delavski svete in tudi največkrat uspehi vskladiti potrebe podjetij in delovnih kolektivov z interesi komunalne skupnosti. Dokajšnje število zborov proizvajalcev je pokazalo zanimanje za življenjske in delovne pogoje proizvajalcev, čeprav to še ni splošen in stalen pojav.

Moralno politična vloga delavskih svetov

Predsednik Djuro Salaj je poudaril, da so spremembe ki so nastale v položaju pravica, zavesti, psihologiji proizvajalcev v toku zadnjih nekaj let, v največji meri rezultat obstoja

delavskih svetov. Delavski svetovi so izvršili najglobljo demokratizacijo v notranjih odnosih naših podjetij. Neposreden vpliv na delovno (Nadaljevanje na 4. strani)

111 TEDENSKA TRIBUNA
Ko se hoste danes vračali iz službe, lahko kupite v vaši trafiki ali v bližnjem kiosku najnovejšo številko Tedenske tribune. — »Tedenska tribuna« bo v Ljubljani odslej v prodaji vsako sredo v ZGODNJIH POPOLDANSKIH URAH

Ob robu dogodkov

Skupna akcija

Iz ZDA prihajajo zadnje dni vesti o okrepljenih pripravah opozicijskih političnih skupin s Kube proti sedanjemu diktatorju Batisti. Ze od preteklega decembra, ko se je na južnem delu Kube izkrcal kubanski upornik Fidel Castro, ki se kljub veliki premoči vladnih oboroženih sil s svojimi uporniki še vedno bori v kubanskih gorah, so kubanskemu diktatorju tla pod nogami vedno bolj vroča. Uporniški dejavnosti proti vojaškemu režimu Batiste je posebno dejavna mladina. Toda čeprav je študentovski napad na vladno palačo v marcu Batistina policija zadušila, se uporniško gibanje ni poglego.

V nedeljo so se v Miamiju sestali predstavniki petih opozicijskih političnih organizacij Kube ter sklenili, da se bodo ne glede na politične razlike, ki jih ločijo, skupno borili, da bi vrhji Batisto in uvedli demokratično civilno upravo na Kubi. Zborovanje v Miamiju se je udeležilo okrog 100 tisoč Kubancev. Alberto Mora, sin Menelaoa More, ki je v marcu organiziral napad na vladno palačo in bil med napadom ubit, je predlagal, da bi ustanovili nekak skupni odbor, ki bi vodil borbo proti Batisti. Na čelu odbora naj bi bil en sam človek, v odboru pa naj bi bili predstavniki vseh revolucionarnih skupin. Bivši predsednik Kube Carlos Prío Socarras, katerega je leta 1952 Batista vrzel z oblasti, je na miamskem zborovanju, kjer se je zelo pohvalno izražal o Fidelu Castru, češ da je resnični junak in da ga Batista ne bo mogel premagati, ker je ljudstvo z njim, med drugim poudaril, da bo zmaga proti Batisti mogoča le tedaj, če bodo delali vsi skupaj in če bo njihova akcija istočasna.

Zanimivo je, da ameriški tisk posveča veliko pozornost akciji kubanskih opozicijskih politikov. Tik pred zborovanjem v Miamiju sta dva najvažnejša ameriška lista »New York Herald Tribune« in »New York Times« objavila daljše članke o politični opoziciji proti Batisti na Kubi ter o delovanju opozicijskih predstavnikov, ki so se pred priganjanji zatekli na Florido. Tako na primer »New York Times« piše o velikem nezadovoljstvu prebivalstva, ki je do neke mere nenaravno z ozirom na rekordno konjukturo, ki jo preživlja Kuba in »za katero se ima zahvaliti predvsem velikim ameriškim investicijam. Zelo verjetno prav v tem grmu tiči pojasnilo za tolikšno ameriško zanimanje za uporniško gibanje proti Batisti. Razumljivo je, da vzhudje, ki sedaj vlada v »sladkorni republikani« ameriškim investitorjem ni preneč vseh in bi se tudi oni radi iznebili »korumpiranega režima« Batiste. Zato pa tudi posebno hvalijo tiste opozicijske politike, ki pozivajo Batisto naj se mirno umakne in prepusti vladno neutralnim političnim in vojaškim osebnostim.

A. S.

ZASEDANJE PODODBORA OZN ZA RAZOROŽITEV

Začetek brez pogojev

Zahodne države so odstopile od stališča, da bi moral biti sleherni sporazum o razorožitvi povezan z rešitvijo mednarodnih problemov

LONDON, 25. jun. (Tanjug). Voditelji delegacij zahodnih veseli v pododboru za razorožitev — ZDA, Velika Britanija, Francija in Kanada — so se danes dopoldne posvetovali o popoldanskem sestanku razorožitvenega pododboru. Zvedelo se je, da bo na današnjem sestanku pododbor vodil britansko delegacijo minister za zunanje zadeve Selwyn Lloyd.

Na današnjem sestanku pododbor komisije Združenih narodov za razorožitev bo ameriški delegat Stassen verjetno dal nove predloge o omejitvi maksimuma številčne stanja oboroženih enot veseli. Na sestanku v četrtek je predlagal, naj bi ZDA in Sovjetska zveza omejili število mož na 2.500.000 v prvem letu, ko bo začel veljati delni sporazum o razorožitvi. Danes

bo verjetno predlagal, da bi oborožene sile v drugem delu razorožitve omejili na 2.100.000 vojakov, v tretjem delu pa na 1.700.000 vojakov. Domnevajo, da bosta Velika Britanija in Francija privolili, da med trajanjem delnega sporazuma o razorožitvi znižata svoje oborožene sile najprej na 750.000, nato na 700.000, v tretjem delu pa na 650.000 vojakov.

Pravijo, da so zahodne sile odstopile od svoječasne stališča, da bi moral biti namreč sleherni napredek v smeri razorožitve povezan z napredkom v smeri rešitve takih mednarodnih političnih problemov kot je združenje Nemčije. Zahodne sile so se sporazumele, da bodo prvi del sporazuma o razorožitvi izvedle brez postavljanja kakih pogojev, za drugi in tretji del razorožitve pa bi bilo zaželeno, da bi vzporedno z njima reševali tudi politične probleme.

Opazovali gledajo na ameriške predloge glede drugega in tretjega dela delnega sporazuma o razorožitvi kot na zelo pomembne, saj so ZDA prav do pred kratkim odklanjale kakršnekoli obljube glede zmanjšanja svojih oboroženih sil izpod 2.500.000 mož.

Pododbor za razorožitev se bo ta teden verjetno sestajal vsak dan. Ameriški delegat bo na teh sestankih drugega za drugim navajal predloge, ki so v zvezi z drugimi oblikami konvencionalne in nuklearne razorožitve.

Vodja republikancev v ameriškem senatu William Knowland je imenoval tri republikanske senatore, ki bodo skupaj z demokratskimi spremljali londonske razgovore v pododboru za razorožitev. To so član odbora za zunanje zadeve Wiley, član odbora za oborožene sile Saltonstall in član mešanega odbora za atomsko energijo Hickenlooper. Ko bodo imenovali tudi trije demokratski senatorji, bodo vsi skupaj odotovarjali v Londonu na razgovore o razorožitvi.

Past za časnike

Ameriški tisk je napadel predlog posebne komisije za nove zakone o lojalnosti

NEW YORK, 24. jun. (Tanjug). Poročilo posebne dvostranske komisije, ki predlaga spremembo federalnega sistema lojalnosti in varnosti, je v javnosti in časopisih napravilo močan vtis. Komisija je imenoval kongres koncem marca 1955.

»Washington Post« in »New York Times« ostro obsojata poročilo kongresne komisije. Prvi je močno zaskrbljen sprito predloga, da bi kongres sprejel zakon, po katerem bi bil kaznovan sleherni, ki bi brez dovoljenja objavil ali odkril zaupne vesti. Časopis meni, da je ta predlog kongresne komisije nepotreben, ker je podobno določilo že v kazenskem zakonu. V predlogu je skrita nevarnost za časopise, ker se vse vrsti okrog »tajnosti« podatkov, ne glede na to, če je varovanje zaupnosti koristno za državo in narod.

»New York Times« obsoja predloge, ki hočejo razširiti sistem lojalnosti in varnosti. Predvsem greja predlog, naj bi zakonodajna in sodna oblast ustanovili lastne organizacije za varnost dalje predlog, da bi z zakonom potrdili »siti seznam subverzivnih organizacij«. Po mnenju časopisa bi ta seznam

zelo pogosto zlorabljali ali napačno razlagali. Predmet kritike je tudi predlog kongresne komisije, da bi ustanovili nove organizacije za varnost in delovne prometu, transportni in delovni in za ameriške državljane, zaposlene v mednarodnih organizacijah. »New York Times« obsoja tudi predlog, da bi z zakonom dovolili prisluškovanje telefonskim razgovorom obtoženca, ter uporabljal magnetofonske posnetke takih razgovorov kot dokazno gradivo v sodnih obravnavah.

Gromikov odgovor Norstadu

Sovjetski zunanji minister Gromiko je na tiskovni konferenci obsodil izjavo generala Norstada o udarni sili severnoatlantskega pakta

MOSKVA, 25. jun. (Tanjug). Minister za zunanje zadeve ZSSR Gromiko je davi na tiskovni konferenci obsodil izjavo glavnega poveljnika severnoatlantskega pakta generala Norstada pred komisijo za zunanje zadeve ameriškega senata, rekoč da take izjave niso umestne, če hočejo ZDA kot udeleženci razgovorov o razorožitvi v Londonu zares pomagati za sklenitev sporazuma. V izjavi, ki je prebral pred tujimi in domačimi novinarji, je Gromiko naravnost vprašal, če ZDA iskreno žele, da bi v Londonu sklenili sporazum o razorožitvi.

Ko je dejal, da voditelji severnoatlantskega pakta vedno pridejo s podobnimi izjavami kot je bila Norstadova, kadar se med razgovori o razorožitvi pokažejo možnosti za zbliznanje

stališč, je Gromiko posebno obsodil besede Norstada, da »severnoatlantski pakt lahko uniči v Rusiji vse, kar ima danes kakršenkoli vojaški pomen« in da je treba »Sovjetsko zvezo napasti z vseh strani struna«. Take izjave so neodgovorne in napačne, je dejal Gromiko in pripomnil, da je vojaška tehnika že danes tako napredovala, da je mnenje, da država, ki je za-

— Jaz bom slekel plašč, če ga boš tudi ti!

(Vicky v Daily Mirrorju)

Zarodki pozitivnega

Od našega stalnega dopisnika

Pariz, 25. jun. (Po telefonu). Skupščina se je izognila novi vladni krizi in odobrila Gaillardov program. Večina ni bila nič večja kot ob priliki glasovanja Bourgesove investiture: 251 poslanec je glasovalo za vladno, 210 proti, 57 pa se jih je vzdržalo, 60 se jih sploh ni udeležilo zasedanja.

Vendar je tokrat spremeni politični sestav večine. Prišlo je do male strankarske rosade. Neodvisni, ki so vsi glasovali za investituro, so sedaj podprli Bourgesa le z dobro tretjino svojih glasov. To tretjino mu je zagotovila modificirana uredba o posebnosti za novo krizo.

Manjkajoče glasove neodvisnih so včeraj prispevali ljudski republikanci, ki so se bili pred dvajsetimi dnevi vzdržali. Seveda so poudarili, da glasovanje za vladno davčno politiko ne pomeni niti da tako politiko odobravajo, niti da bodo v bodoče vedno avtomatično glasovali zanjo, temveč da žele s tem le omogočiti skupščini, da bi 2. julija začela evropsko debato.

Dobljena večina ne pušča torej Bourgesu nobenih dvomov. Skoraj nihče ni glasoval zato, ker bi se strinjal s predvidenimi ukrepi, temveč le zaradi nekaj svojih posebnih računov, bodisi takoj, ali pa v neposredni bodočnosti.

Pariz, 25. jun. (Po telefonu). Skupščina se je izognila novi vladni krizi in odobrila Gaillardov program. Večina ni bila nič večja kot ob priliki glasovanja Bourgesove investiture: 251 poslanec je glasovalo za vladno, 210 proti, 57 pa se jih je vzdržalo, 60 se jih sploh ni udeležilo zasedanja.

Vendar je tokrat spremeni politični sestav večine. Prišlo je do male strankarske rosade. Neodvisni, ki so vsi glasovali za investituro, so sedaj podprli Bourgesa le z dobro tretjino svojih glasov. To tretjino mu je zagotovila modificirana uredba o posebnosti za novo krizo.

Manjkajoče glasove neodvisnih so včeraj prispevali ljudski republikanci, ki so se bili pred dvajsetimi dnevi vzdržali. Seveda so poudarili, da glasovanje za vladno davčno politiko ne pomeni niti da tako politiko odobravajo, niti da bodo v bodoče vedno avtomatično glasovali zanjo, temveč da žele s tem le omogočiti skupščini, da bi 2. julija začela evropsko debato.

Dobljena večina ne pušča torej Bourgesu nobenih dvomov. Skoraj nihče ni glasoval zato, ker bi se strinjal s predvidenimi ukrepi, temveč le zaradi nekaj svojih posebnih računov, bodisi takoj, ali pa v neposredni bodočnosti.

cije svoja stališča v zvezi z različnimi resolucijami, v prvi vrsti pa z večinsko Komisijo in manjšinsko Defferorovo (ki je med opozicijskimi najvažnejša), in čeprav se najbrž Molleu, ki je zopet prevzel položaj generalnega tajnika stranke, ni bati, da bi bil preglasovan, bo rastoče število onih, ki menijo, da bi bilo treba sprejeti Defferorove rešitve, brez dvoma vplivalo na to, da bo moral ublažiti svoje stališče in poiskati kompromisno rešitev. Morda mu bo pri tem pomagalo dejstvo, da si socialistična manjšina ne želi razdora in ustvarjanja frakcij, temveč teži za tem, da bi se izvršile notranje spremembe v sami stranki, da bi se stranka notranje obnovila, da bi postala resnično socialistična stranka, da bi prenehala izdajati načela in bi se tako izognila grožnjam, da jo utegne socialistična internacionalna odboditi na svojem bodočem dunajskem kongresu.

Kakor rečeno, je ta razvoj zelo počasen in še ne predstavlja močne osnove, na katero bi mogli opreti svoje upanje, toda vendar le nosi v sebi zarodek pozitivnega.

V. Hreščak

Trgovinska pogajanja z Zahodno Nemčijo

BONN, 25. jun. (Tanjug). V Bonnu so se danes začela trgovinska pogajanja med zastopniki FLRJ in zvezno republiko Nemčijo, na katerih bodo določili blagovno izmenjavo za prihodnjih dvanajst mesecev. Razen tega bodo izdelali seznam potrebnega blaga in orientacijski seznam za jugoslovanske nakupe v Zahodni Nemčiji v okviru drugega obroka: 50 milijonov mark, ki ga bo dobila naša država za prihodnje leto na temelju sporazuma o ekonomskem sodelovanju.

Jugoslovansko delegacijo vodi svetnik v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Momčilo Sibinović, zahodnonemško delegacijo pa vodi dr. Stahlmann, načelnik ministrstva kmetijstva.

TELEGRAMI

NEW YORK — Zastopnik Saudove Arabije v Združenih narodih je izročil predsedniku Varnostnega sveta in generalnemu sekretarju OZN Hammarškjöldu noto, v kateri šestih protestira proti »nasilnim in izsilivnim dejanjem Izraela v Akabskem zalivu«.

LONDON — Predsednik kanadske vlade John Diefenbaker je za novega visokega komisarja v Londonu imenoval Georgea Drewa, ki je bil vodja kanadske konservativne stranke.

ANKARA — Turška velika narodna skupščina je s 247 glasovi proti iz odzvala poslanske imuniteto predsedniku republikanske narodne stranke Belukbašiju, ker je v nekem govoru žalil parlament. Opozicijske stranke so bile proti temu predlogu.

WASHINGTON — Veleposlanik Saudove Arabije v Washingtonu Abdula el Halal se je srečal s pomočnikom ameriškega ministra za zunanje zadeve Williamom Rauntrejem. Prosil je za poljanilo o stališču ZDA do svobodne plojbe po Akabskem zalivu.

LA PAZ — Podpredsednik Bolivijske republike Nufio Scaves Ortiz je odstopil, ker se ne strinja s politiko predsednika republike Sileza, ki je po njegovih besedah »preprečil državo mednarodnemu finančnemu kapitalizmu«.

TOKIO — Petdeset japonskih pilotov z vojaškega oporišča v Hamanacu ni hotelo izvesti poskusnega poleta zaradi zastarele opreme letala. Ministru obrambe so poslali poziv, v katerem zahtevalo, da dobe njihova letala mednarodne varnostne naprave in opremo.

Letos je med letenjem strmoglavilo 14 japonskih letal, ubilo pa se je 24 pilotov.

LONDON — Britanski minister za zunanje zadeve Selwyn Lloyd se je srečal z britanskim ministrom obrambe Krišno Menonom. Govorila sta o britansko-egiptovskih odnošjih in splošni razorožitvi.

Po startnem znaku

Po hamburškem kongresu krščanskih demokratov in na njem izrečenih gesel, je pred dnevi prišlo tudi v Dortmundu do množičnega, menda nadvse impozantnega zborovanja, na katerem je čista nemške socialne demokracije obrazložila svoj volilni program in svoje povelje — namene. S tem se je uradno začela zelo negotova, ostro medsebojno obračunavanje in razna presenečenja obetajoča predvolilna borba nemških strank, predvsem obeh glavnih, Adenauerjevih krščanskih in Ollenhauerjevih socialnih demokratov.

Hamburški kongres in tamkaj proklamirani program Adenauerjevih krščanskih demokratov ni objavil nič kaj posebno novega, nič takega, kar bi napovedovalo kakršnekoli spremembe v dosedanjih politični kanclerjeve stranke. Tako v notranji, kot še posebno v zunanji politiki se je vrtil v starih koleznih, čeprav mu je bil namen »zbuditi vtis, kot da gre pri krščanski demokraciji za nekaj novega, za nekaj, kar naj bi vsem prineslo splošno blagoslanje. Zato se je v njegovem hamburškem programu pojavila n. pr. misel o reprivatizaciji »Volkswagen« in geslo o vsem dostopnih »ljudskih akcijah« te tovarne. Toda, čeprav so se socialni demokrati v Dortmundu predvno izogibali polemiki o reprivatizaciji nekaterih podjetij, so vendar odločno nastopili proti geslu o takorimenovanih »ljudskih akcijah« in opozorili na to, da bi se vse te akcije kaj kmalu znašle v rokah bank. Zategadelj so na geslo »ljudska akcija za vsakogar« odgovorili v Dortmundu z geslom »volkswagen za vsakogar« — s temeljito pomenitvijo namreč.

Sicer pa kot je hamburški program (če izvzamemo »volkswagen ljudske akcije za vsakogar« o katerih bosta obe stranki še marsikaj povedali) v celoti izzvenel znano, medlo, tako je bil tudi socialno demokratski program, obrazložen v Dortmundu, zelo vzdržan in predviden. V njem ni bilo prav nobenih gesel, ki bi napovedovala morebitni, stopničevano revolucionarnost nemške socialne demokracije. Oba programa tako vsak po svoje sila previdno manevrirata v zvezi znanih okvirih: različna v njuni taktiki pa je, da bi krščanski demokrati radi posredovali vtis, kot da gre pri njih za nekaj novega, vseopis-

šen dobrobit obetajočega (ker bi hoteli obdržati vse dosedanje iz teh ali onih razlogov omahujoče volilce krščanske demokracije); socialni demokrati pa bi za vsako ceno hoteli dokazati, da so ostali povsem isti kot doslej, zmerni in niti najmanj dogmatični (misleč pri tem na vse one nove volilce, nove zavzete, ki bi jih hoteli pridobiti, ki pa se tako strahno boje vsake »revolucionarnosti«). Skratka, kot žele prvi s svojimi »ljudskimi akcijami« loviti med omahujočimi preprostimi ljudmi, tako žele drugi s svojo zmernejšjo in skrajno previdnostjo pridobiti med meščanskimi sloji, za katere ima socialna demokracija gesla, ki jih ne more šteti za svoj monopol, saj tudi druge stranke močno operirajo z njimi.

Ob težnji poudariti na vseh koncih in krajih zmernost si socialni demokrati prizadevajo tudi dokazati svoj izredno pomirljiv, popustljiv odnos do katoliške cerkve. Prizadevajo, ki je po svoje razumljivo, na katero pa nemška socialna demokracija ne dobiva tistega odziva, ki bi ga morala. Kancler Adenauer je nedavno v svojem govoru v Bambergu dejal, da gre pri sedanjih volitvah za zgodovinsko odgovor-

nost, da gre za »končno odločitev med krščanstvom in komunizmom«. To njegovo geslo je pograbil nemški kler ter se sedaj vmešal v predvolilno kampanjo na tako grob in odurni način (neki škof je javno objavil, da noben katoličan ne

Na zborovanju v Dortmundu je predsednik socialnih demokratov Erich Ollenhauer pred 20 tisoč prisotnimi razglasil gesla, pod katerimi bo SPD vodila predvolilno kampanjo: »Varnost za vse, Nobene vojske obveznosti«, »Znanje namesto kazarn«, »Znanje ome in »atomni za mir«.

sme voliti SPD), da so celo nekateri konservativni listi objavili svoje pomisleke ob takšnem nedovoljenem posegu cerkve v politični volilni spopad, socialni demokrati pa so bili prisiljeni uradno proti temu protestirati. Malo pa je verjetno, da bi kakršnokoli protesti mogli zavreti poseg škofov v volilno tekmo; letošnje volitve, pa naj na njih zmaga ta ali oni, bodo izpadle s tesnim rezultatom in Adenauerjeva zmaga še nikoli ni bila tako ogrožena, kot prav tokrat. Zategadelj je gotovo, da bo kler moral in materialno, ne oziroma se na nikogar, ne upoštevajoč nobenih »fair play« pravil, z vsemi sredstvi podprl tega najbolj vzornega nemškega katoličana.

Letošnji volilni boj, naj bo še tako trd, se bo bolj kot doslej omejil predvsem na obe največji stranki. Ne socialni, ne krščanski demokrati tokrat ne upoštevajo majhnih strank, ki so se začele umikati same pred obema velikima, ali se zatekati v njuno okrilje: ne prvi in ne drugi pa tudi nimajo prav nobenega namena v medsebojno volilno obračunavanje morda še tretjo naimočajnejšo stranko FDP (Svobodno demokratsko stranko). Svobodni demokrati bodo letos po vsej verjetnosti znova doživeli izgubo krvi, kar pa jih vseeno ne bo prehudo prizadelo. Liberalna stranka bo kljub

vsemu še lep čas ostala važen činitelj v nemškem političnem življenju, po letošnjih volitvah pa bo morda celo jezicek na tehtnici. Jezicek, na katerega računata oba nasprotnika kot na morebitnega partnerja v bodoči vladi, kot na potencialnega zaveznika, ki se mu v predvolilni vročini nikakor ne gre prehudo zameriti.

Mimo Meyerjevih liberalcev (FDP), ki edini prihajajo pri sedanjih volitvah resneje v poštev (čeprav nikakor ne kot konkurent obema velikima), pa v Zvezni republiki skoraj ni stranke, ki bi tokrat kaj več štela.

Komunistična partija, ki je na obeh dosedanjih zveznih volitvah zapored tako močno nazadovala, da v parlamentu ni imela svojega zastopnika, bi se verjetno tudi letos ne odrezala bolje. Morebiti ji zategadelj do neke mere pride celo prav njena sedanja prepoved. Sicer pa tako ali drugače, nemški komunisti bodo morali še veliko storiti preden bo njhova partija dobila nazaj tisti vpliv, tisto moč, ki jo je nekoč že imela, ki jo je pa ob dogodkih po drugi volitvi zgubila.

Staro znamenje je dano, velika nemška volilna tekma se je začela. Kaj vse bo prinesla je težko uganiti, da bo nadvse zanimiva in napeta pa je jasno vsem, nastopajočim in opazovalcem. Od njenih rezultatov bo odvisna ne samo bodoča politika Nemčije, pač pa v mnogem tudi politika, ki se bo uveljavljala v Evropi.

Lovsko gospodarstvo na Goriškem Pretesni prostori v ptujski bolnišnici

Težnje goriških lovcev gredo v smeri, da bi prevzela lovsko družine v upravljanje tudi sklade, t. j. obratna sredstva, ko jim je že po zakonu o lovu zaupano upravljanje osnovnih sredstev — divjad, Nedvomno, da bo lovstvo, ko bodo imeli lovci v rokah tudi materialno osnovo, v marsičem hitreje napredovalo in se razvijalo. Pretesni večini članov goriških lovskih družin je v prvi vrsti prizadevanje za čuvanje in izboljšanje kvalitete divjadi. Glavni dohodki lovskih družin so meso, živa divjad in kožuhovina. Najbolj pa cenijo od vsega ostalega lepe primerke lovskih trofej.

Goriške lovske družine imajo razmeroma najboljšo urejeno lovsko čuvajsko službo, saj same vzdržujejo 10 poklicnih in 30 hon. lovskih čuvajev. Njihovi gospodarski izdatki in investicije za lovišča v lovskem letu 1956-57 pa znašajo nad 6 milijonov din. In sicer lovski sklad za upravljanje lovišč 1,4 milijona, plače poklicnih čuvajev nad 1 milijon din, nagrade pomolnim lovskim čuvajem 730 tisoč din, ostalo gre v breme za vzdrževanje in gradnjo lovskih koč, poti in drugih lovskih naprav, za gradnjo in opremo fazanerije in druge izboljšave. Skupno so imele lovske družine le nekaj nad 4 milijone din dohodkov tako, da pride vrednost plena na člana po tukajšnjih vršnih cenah uplenjene divjadi 4250 din, stroškov pa so imeli povprečno 6430 din, kar je že razmeroma drag sport, katerega ne bi mogli prenesti delovni ljudje, ki se zanimajo za lov, ako bi jih obremenili še

z drugimi dajatvami. V lovskem letu 1956-57 so ustrelili 4428 zajcev, 980 fazanov, 489 srnjadi, 323 jerebice, 69 gamsov in 6 divjih prašičev, razen tega so ujeli še 50 živih divjih zajcev in 76 fazanov. Pokončili so tudi lepo število škodljivcev, saj so prodali okrog 362 lisicjih kož, 23 kožuhov kun zlatic in 16 kun belic, 12 dihurjev in 251 jazbecov, da ne govorimo o pokončenih srakah, vranah, šojah in drugih pernatih in štirinožnih lovskih škodljivcih.

Goriški lovci se tudi ne strinjajo z mnenjem nekaterih, da je treba tistega, ki je malo ali nič prispeval za gradnjo »Zlatoroga« v Ljubljani, izločiti iz naših družbe. Taka teorija ni samo napačna temveč tudi škodljiva. Napačna je tudi mizica, da mora biti dom ustvarjen in to celo na škodo divjadi v roku dveh let. Zato naj sklad, ki so ga lovci ustvarili za povračilo škode, ki jo povzročajo divji prašiči in medvedji ter za pospeševanja lova služijo res samo v te namene.

Nedvomno bo treba prej

centi realne zmogljivosti in napraviti načrt, do katerega roka bi lahko zbrali 150 milijonov dinarjev (ceca zgradbe) in ta naj bi bil rok dovršitve in otvoritve lovskega doma, za katerega so pripravljene vsake po svojih zmogljivostih prispevati tudi goriški lovci, ne pa to v škodo investicij za izboljšanje svojih lovišč, katerih ne marajo prepustiti propadanju in na milost in nemilost divjim lovcem. Res pa je, da bi tudi goriški lovci nekaj več lahko prispevali za »Zlatoroga«.

—Jp

Bolnišnica v Ptujju ima pretresne prostore za opravljanje zdravstvene službe. Ta ugotovitve velja predvsem za kirurški in otroški oddelek, postajo za transfuzijo krvi, biokemični ter hematološki laboratorij in lekarno. Zaradi tega se je vodstvo zavoda odločilo za gradnjo novih prostorov za transfuzijsko postajo, oba laboratorija in za lekarno. Predvidevajo, da bodo ti objekti s 1. decembrom že vseljivi. Letos bodo tudi uredili naprave za čiščenje odpadnih in odpadnih vod iz bolnišnice. Otroški oddelek je vedno prenapolnjen ter ima 58 postelj, čeprav je povprečna zasedba enkrat večja. Otroci prihajajo predvsem iz Pomurja in raznih krajev ptujskega okraja. Ta ugotovitve narekuje potrebo po razširitvi otroškega oddelka. V bolnišnici bodo morali nujno razširiti biokemični laboratorij. Organizacija krvodajalske službe za potrebe bolnišnice ni zadovoljiva ter morajo za nujne potrebe nabavljati kri in plazmo v Mariboru in Murski Soboti. Pomembna pridobitev je napeljava krvi v prostore kirurškega oddelka, v interni, ginekološko-porodniški in otroški oddelek po vzorcu ljubljanske klinične bolnišnice. Prav tako potrebne so vsaj eno kvalificirano fizioterapevtsko, za katere so že razpisali štipendijo. Kirurški oddelek je pregledala strokovna komisija, ki je predlagala nekatere ukrepe za izboljšanje zdravstvene službe. Po njenem mnenju je treba sprejeti koncept zdravstvenega centra z družiti-vo bolnišnice, poliklinične in preventivne službe. Prav tako treba na podlagi statistik določiti gravitacijski okoliš, okre-

BLIZU in DALEC

Pionirska razstava v Novi Gorici

Klub slikarjev »Nikola Pirnate« v Novi Gorici je priredil v veži kino Soča svojo prvo razstavo risb in slik mladih slikarjev amaterjev. Razstavlja 11 mladih klubskih članov v starosti od 7 do 14 let skupno 120 slik in risb. Za razstavo je veliko zanimanje zlasti med šolsko mladino, a tudi med odraslimi.

—Jp

Najlepši vrt v Mariboru je nedvomno vrt v Domu JLA. Z vseh strani zaprt, v popolnem zatijju, brez prahu, nudi najlepšo prilicznost za oddih, mi-

ren pogovor, partijo šaha ali čitanje revij in časnikov. Letos so ga povsem nanovo uredili. Okrog ploščadi, na kateri se ob sobotnih in nedeljskih večerih lahko mladina zavrti v poskočnem plesu so razvrščene lepo popleskane mize in stoli. Med tednom so na vrtu tudi kincpredstave, kar je v poletni vročini vsakek prijetejše kot v zaprtih dvoranah. Kavarna vam postreže z dobro turško kavo in vsemi ostalimi dobrotami. Kavarna obratuje vsak dan od 14. ure dalje in je vsakomur dostopna.

Stojno cerkev popravljajo. Ze več let je marsikdo žel začen mimo stolne cerkve na Slomkovem trgu in si ogledoval stavbo, ki je zbujala vtis, kot da se bo vsak čas sesedla. Ves omet je bil odpraskan in kamenito zidovje je delavo vtis nastajajoče razvaline. Dejansko pa je spadalo vse to k obnovi re z značilne mariborske gotične stavbe. Pred leti so namreč omet odstranili, da bise stoletja staro zidovje, ki se je napilo vlage, izsušilo. Zdaj so začeli odkopavati temelje na severni strani, ki jih bo treba ponekod »plombitirati«, nato pa bodo postopno vso stavbo spet ometali in ji dali njen pravi videz. Dela bodo seveda zelo dolgotrajna in tudi draga. Za letos bodo potrošili 30 milijonov dinarjev, ki jih je v ta namen namenil okrajni ljudski odbor. S tem bodo obnovili le vzhodni del stavbe, drugo pa pride pozneje na vrsto. Nazadnje bodo popravili in uredili tudi stolp. Prav bi bilo, da bi se za to pozanimalo tudi turistično društvo, saj je ta stolp ugodna razgledna točka sredi mesta.

Najstarejši mož pod Matujurjem

Na Livškem sedlu med Matujurjem in Kukom živi v neselju Perat; najstarejši mož tega kraja Anton Perat, ki je te dni slavil svoj 82. rojstni dan. Med NOB je bila njegova gostoljubna hiša vedno odprta partizanom kuhinjam in aktiv-

stom, ki so se kretali tod med Gornjim Posočjem, Brdi in Beničjo. Sam je imel pet sinov v partizanih, med katerimi je najmlajši padel, hčerka pa je bila v internaciji. Razen tega so mu italijanski okupatorji odvedli tudi ženo v tržaške zapore.

Danes uživata z ženo na stara leta zaslužni pokoj, saj je Perat moral že v rani mladosti, ki je komaj odraščel šolskim klopem v širni svet s trebuchom za kruhom. Prehodil je v svojem življenju mnogo dežel ter se podal tudi čez »lužo« v Ameriko iskat dea in kruha. Bil je tudi delovodja skupine delavcev, ko so gradili tranzitno progo Gorica—Jesenice pred pol stoletjem. Po svetu si je namreč nabral dokaj življenjskih izkušenj in obvlada sedem jezikov. Na stara leta mu želimo, da bi živel tam pod očakom Matujurjem še mnogo srečnih in zadovoljnih let.

Nov vodovod v Kostanjevici in Bitežu

V Kostanjevici nad Kanalom, znanim partizanskim naseljem, ki so ga Nemci pred 13. leti skoraj do kraja porušili, so že vsa ta leta močno pogrešali vodovod. Kmalu po obnovi stanovanjskih hiš in graditvi nove ceste oziroma cestnega priključka z glavno cesto Lig-Kombreško in Soško dolino, so s pridnim delom dosegli, da je potrolejke zamenjala električna luč. Ostala jim je še velika želja — vodovod, ki pa so se ga kmalu lotili. Preteklo nedeljo so dogradili vodovoda slovesno proslavili. Ko je prišel ko vodovodni pipi prvi curek vode,

Spet eden

Nesrečno pogosto smrt v vrste borcev. Saj pa tudi ni nič čudnega, da se pojavljajo posledice preostalih naporov med dolgoletno vojno. Tako smo te dni pri nas v Ptujju položili med mrtve borce tov. Antona Lambergerja, rezervnega podporočnika. Kot sila proletarske družine se je takoj po razpadu stare Jugoslavije vključil v Osvobodilno fronto in bil njen član vse do leta 1942, ko je sam odšel v partizane. Bil je najbolj skrben inštantant šolskega laboratorija na Pugledu. Kaj kmalu je iz borca napredoval v komandirja zaščitne če-

Novost v našem prometu

Zadnje dni je videti v Ljubljani in turističnih krajih mlade ljudi v uniformah prometnih mlincikov s trakom na levem srcašnem žepu, na katerem je dobro viden napis: english, francais, deutsch... Tajništvo za notranje zadeve je z njimi ob začetku živahnejše turistične sezone in s tem še večjega motoriziranega

Skupina pionirskega prometnega krožka se seznanja s prometnimi predpisi v obliki odseka TNZ v Kopru

cestnega prometa okrepil prometno službo, da bi se povečala prometna varnost in da bi bilo turistom ustrezno tudi glede informacij v njihovem jeziku.

Prometni odsek v Kopru pa je dal prav te dni pobudo za nekatera dela, ki imajo enak namen. Na posebno prometnih krajih so potegnili po cestniških barvne pasove za prehode pešcev in marsikje urejali nove robnike, da bi s tem preprečili na nepregledni cesti prometne nesreče. Teh ne zmanjka in še vse prepogosto

Iz Mozirja

Te dni je bilo v Mozirju posvečanje s predsedniki krajevnih odborov muzičke občine, kjer so največ razpravljali o dosedanjem delu krajevnih odborov. Da bi bilo to v letnem delu še uspešnejše, je občinski ljudski odbor določil krajevnim ljudskim odborom iz pravača občine za komunalno dejavnost 5.000 din, za 2 in 3 ml. in 10.000 din več kot lani. Ta sredstva bodo krajevni odbori porabili za popravilo občinskih cest, ureditev pokopalšč, kanalizacije, elektrifikacijo in še nekatera druga komunalna dela.

Tudi v muzički občini so se začele osnovne organizacije Zveze komunistov pripravljati za kongres ZKJ. Na sestankih razpravljajo o uspehih od VI. kongresa naprej in analizirajo svoje delo. V jutro bodo v vseh osnovnih organizacijah konferenice, kjer bodo člani izvolili delegate za občinsko konferenco Zveze komunistov, ki bo v prvi polovici avgusta.

Pred dnevi je bila v Mozirju seja občinskega odbora zveze borcev NOV Mozirje, ki so obširno razpravljali o pripravah za praznovanje 4. julija — Dneva borca in 22. julija, ko proslavljamo Dan zmage. Sklenili so, da

Iz Kamnika

Tudi otroci iz Doma invalidne mladine v Kamniku se že pripravljajo na počitnice. Odsli bodo v Bohinj, kjer bodo taborniki dva meseca. Ze prve dni julija bodo odšli vajenci, ki bodo ostali v prelepem Bohinju 1 mesec, avgusta pa jih bodo zamenjali šolski otroci.

Sredstva za počitnice bo prispeval za svoje varovance zavod sam iz vzdrževalnine, dobili pa so že tudi razna živila od CARE pomoči, n. pr. moko, kakao, mleko v prahu itd. Nedvomno se bodo ti otroci, ki so bolj kot kdorkoli potrebni okrepitve tudi zares popravili v svežem zraku Bohinjskega kota.

Pet let glasbene šole v Medvodah

Te dni je Nižja glasbena šola v Medvodah priredila kot vsako leto javni nastop, združen s skromno proslavo petletnega jubileja obstoja šole. O pomenu in razvoju šole sta govorila njen ravnatelj Osebi in predsednik šolskega odbora, ki je bil tudi njen organizator, Lado Jelen. Ob tej priložnosti so bila razdeljena nagrade gojencem, ki so si jih pridobili z uspešnim izvajanjem na nedavnem okrajnem glasbenem tekmovalju v Ljubljani. Tisti gojenci, ki so letošnje šolsko leto končali z odličnim uspehom, so prav tako dobili priznanja.

Vsi nastopajoči so svoje programe zadovoljivo izvedli, zlasti Sušnik in Medved na violini, Metlika s harmoniko in Tome pri klavirju. Ob zaključku javnega nastopa so nastopili še pevci solisti ob spremljavi orkestra.

Prireditve prvega občinskega praznika v Lendavi

V občini Lendava so se začele prireditve prvega občinskega praznika, ki ga prebivalci praznujejo v spomin na 22. junij 1941, ko je bil v Veliki Polani sestanek pobudnikov političnih priprav za razvoj narodnoosvobodilnega gibanja v Prekmurju. Naslednje leto je istega dne madžarski okupator začel z množičnim izseljevanjem Slovencev s področja občine.

Občinski odbor Socialistične zveze v Lendavi je skrbno pripravil pester program prireditve, v katerem sodelujejo tudi druge organizacije in razna društva. Doslej je bila že premiera veseloligre »Zadrega nad zadrego«, katero je uprizorila domača Svoboda. Prav tako so se organizirali povorko društev TVD Partizan in gasilcev ter telovadnj nastop pred domom TVD Partizan. Od ostalih prireditve so bile še nogometni turnir, dirke raznih vozil, občinski šahovski turnir in koncert godbe na pihala ter tamburaškega zbora. Do 23. junija bo še vrsta prireditve, od katerih bi omenili večer ljudskih plesov in kmečkih godb, propagandne vaje gasilcev s sodelovanjem pripadnikov PLZ in Rdečega križa, veseli večer množični nastop pevskih zborov, godb, folklornih skupin in harmonikarjev, združen z množičnim zborovanjem pred domom Partizana ter uprizoritev veseloligre »Matičke se ženi.« s katero se bodo lendavskemu občinstvu predstavili igralci IZUD iz Turnišča.

te področja, bil pa je tudi član sodišča dolinjskega vojnega področja. Vrhovni štab ga je januarja 1945 poslal v Biorgrad na moru, kjer je bil skladnik živili, nato pa upravnik garnizijskega skladišča v Ljubljani, kjer je deloval do demobilizacije v oktobru 1945.

Kot zaveden proletarec je takoj vstopil v službo v papirnici na Vevčah, kjer mu pa bolezen ni dopuščala daljšega delovanja. Bil je invalidsko upokojen in več let priklizen na posteljo.

Z obilno udeležbo na pogrebu smo postali spomin skromnega in požrtvovalnega borca, ki bo ostal v našem spominu.

Loška dolina

Oleposvalno društvo v Ložu je začelo izdajati časopis »Glas Loške doline«. Casopis naj bi seznanjal ljudi o važnejših dogodkih in jim dajal razna potrebna pojasnila. Izhajal bo po enkrat na mesec.

Enkrat drugače

O dogodkih na železnici se precej piše. Manjka pa razpravljanj o tisti težji problematiki, ki je povod upravičnim kritikam. Ni covoj strojev in vagonov. In se to, kar je, je zastarelo in iztrošeno. Proge, postajne naprave, vse je staro, precej tega še iz prejšnjega stoletja.

Da se elektrifikacija prog po polzevo vleče, očitajo nekateri. Na drugi strani pa pravijo tisti, ki imajo v rokah proizvodno električne energije, naj se le nikar preveč ne mudi, saj se za tovarne ni dovolj elektrike in zato ne morejo obratovati s polno zmogljivostjo.

Za mehanizacijo kreimk, signalov in vseh varnostnih naprav je že za eno samo večjo postajo potrebna cela gora motorjev in drugih finomehaničnih izdelkov. Da bi to uvažali ne kaže, saj bomo kmalu potrebe krili z domačo proizvodnjo.

Da bi se še marsikaj dalo izboljšati ob sedanjem stanju osnovnih sredstev, tudi to kar drži. Ne smemo pa samo s te plači iskati kulturnejegega prevoza. Tudi potniki sami lahko močno vplivajo na to. Pa poglejmo enkrat, kaj pripovedujejo sprevodniki o nekaterih potnikih.

doplačilo za preobsežno prtljago v vlak in pokazal sprevodniku šest starih, že izkoriščenih vozniških kart. Razumljivo, da sprevodnik nobene ni priznal in je zahteval doplačilo. Vmešala se je zadevo neka potnica iz Maribora in brez vsakega povoda začela žugati sprevodniku, da ga bo »e enkrat pretepli. Pri tem je omenila tudi sprevodnika, ki je bil tako pretepen v vlaku, da je bil ves podplut od udarcev in tmel celo zlomljeno nosno kost.

Nedeljske povratne karte veljajo od sobote od 12. ure do ponedeljka do 12. ure, s tem, da se odpotuje lahko ob sobotah od 12. ure do nedelje ob 24. uri, za povratno potovanje pa veljajo od nedelje 0.00 ure do ponedeljka do 12. ure. V soboto torej nedeljske povratne karte še ne veljajo za povratek Potnika iz Boštajna pa se je vračal že v soboto. Opozorilo sprevodnika, da velja njegova karta za povratek šele od nedelje 0.00 ure naprej, pa je bil že

povod prepira in žaljivk. Ko je posredoval mlincik, je le-ta brez obotavljanja plačal prevoznino, toda s pripombo, da bo sprevodnika še in še »zafrkaval«.

Iz Reke v Pulj je s četrtnskimi kartami potovala skupina 11 vajencev in vodja. V Pivki so s kartami za potniški vlak prestopili v ekspresni vlak. Ker so izjavili, da minajo denarja za doplačilo razlike, je sprevodnik izdal zapisnik K-92 z obvezo, da se razlika naknadno doplača. — Vodja skupine, upravitelj šole učencev v gospodarstvu iz Pulja, je tedaj grodo nahnulil sprevodnika, naj se že izgubi izpred očij, sicer ga vržejo iz vlaka, saj — da so vsi železničarji barabec. Za vzgojitelja mladine pač neprimerno obnašanje.

Potnica je v vlaku proti Litiji spranijala svojega otroka na stranišče. Devet mladincev je stalo na hodniku vagona in so potnico nadlegovali, pri povratku pa celo ovirali dohod do oddelka. Prosilja je sprevodnika, na jih opozoril na red in dostojnost. Ko je sprevodnik po primernem opozorilu zahteval od njih vozne karte, se za zahtevo ni nihče zmenil, pač pa so se začeli iz sprevodnika norčevati in se z njim prekakati. Tudi na večkratno ponovno zahtevo ni nihče hotel pokazati vozne karte. Ko je sprevodnik vzel iz torbe blok za izdajo doplačila, je eden od njih dal

svojo mesečno karto vprico sprevodniku drugemu, ta pa jo je le od daleč kazal sprevodniku. Nato so vsi navali na sprevodnika in ga pričeli suvati in brcati. Sprevodnik je s tezaivo utekel v sosednji voz. Za seboj je zapahnil vrata. — Potniki pa so razbili šipo na vratih, vrata nasilno odprli in zopet navali na sprevodnika. Začeli so z boksanjem in ga pritisnili ob vrata tako, da je potem padel hrbtoma na školjko. Sprevodnika so iz zadrege rešili drugi potniki, ki so mu prišli na pomoč.

Nesmislino je pripraviti se s sprevodniki glede doplačil, ker jih le-ti morajo predpisno zaračunavati. — Nedopustno je zmerjati jih, zasmehovati, godrnjati ali celo fizično napadati. Če potnik meni, da mu je bilo doplačilo nepravilno ali sploh neupravičeno zaračunano, naj napravi pismeno nekolikavno pritožbo na upravo Železniškega transportnega podjetja v Ljubljani, ki bo zadevo strokovno rešila in poskrbela za vrnitev morebiti preveč plačenega zneska. Taka pritožba se lahko odda tudi na vsaki železniški postaji.

Tovarna JUGOPLASTIKA SPLIT

potrebuje osebe za prodajalno v Ljubljani:

1. POSLOVODJO TRGOVINE
2. I. in II. PRODAJALEC

Ponužbe s podatki o kvalifikaciji in dosedanjem delu pošljite

Tovarni »JUGOPLASTIKA« Split, uprava trgovske mreže.

8545-R

Stirje fantje so stali na postaji Ljubljana in se pogovar-

ANA FRANK MED NAMI

(Zeja po svobodi in dobroti)

V soboto in nedeljo je gostovala v ljubljani družina Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora...

DNEVNIK ANE FRANK Prizor iz mariborske uprizoritve

MED GLASBENIMI DOGODKI

Simfonični koncert Radia Ljubljana

V prijetnem in dokaj akustičnem predvorju Krizank je orkester Radia Ljubljana skupno z ljubljanskim komornim zborom priredil svoj tretji letošnji simfonični koncert.

Na tem strogo stilnem koncertu je naša pozornost bila osredotočena na mladega zelo nadarjenega dirigenta Mladena Jagušta iz Zagreba...

Nastop nagajencev

Vsrednjono taktovanje dilavkov srednjih glasbenih sol, ki ga je organiziralo Društvo glasbenikov gledaliških in simfoničnih orkestror Slovenije...

novah ter se dviga od leta do leta z nekakšno mrzlično naglico. Ta sila je izstopila v najlepši luči posebnosti tedaj, ko so najboljši tekmovalci nagajenci nastopili na javnem koncertu...

SREDI RUSEVIN Gotska katedrala v Gdansku

des Prilepčanski (Skoplje) in Kristijan Petrovič (Zagreb), čelista Petar Martić (Split) in Ciril Škerjanec (Ljubljana)...

»SLAVČEK«

Svet Zveze Svobod in prosvetnih društev je izdal zbirko mladinskih zborov »Slavček«, ki jo je uredil vodja predvojnega »Trbovelskega slavčka«...

ZAPISKI S POTI PO POLJSKI

Na pragu sinjih vrat

stih pravdovednežev in začelo se je pravcato zasliševanje. In medtem ko se pogovor razvijal, so se nabirali zmeraj še novi poslušalci...

dovanju tu in tam tudi malo pretiravam, da me zanašajo lastne besede in pa zapeljivo želja, da bi svojim hvaležnim poslušalcem ustregel z vsem tistim, kar bi radi slišali.

DUBROVNIŠKE POLETNE IGRE PRED VIII. SEZONO

30. junija bo začetek osmih dubrovniških Poletnih iger. V času do 31. avgusta se bo na repertoarju zvrstilo 72 dramskih, glasbenih in folklornih predstev...

Dramski repertoar obsega sedem del, štiri obnovitve in tri premiere. Med obnovitvami so »Hamlet«, ki ga bodo že šesto leto izvajali na trdnjavi Lovrijenac...

Prvič bo podno Poletnih igrar izvajana naslednja dela: Sofoklejev »Kralj Edip« v izvedbi Narod. gledališča iz Beograda...

Glasbeni program te sezone pa predvideva tudi osem solističnih koncertov jugoslovanskih in inozemskih umetnikov...

TRI BIBLIOFILSKE IZDAJE

Cankarjeva založba je izdala za ljubitelje redkih tiskov faksimiliran ponatis znamenitih Prešernovih pesnitev...

SONETNI VENEC je izdal Prešeren sam ter ga priložil menda samo manjšemu številu izvodov...

GAZELE pa so izšle kot posebna priloga listu »Svet« z dne 13. julija 1938. Obe prilogi sta redketni in za literarne in bibliografske plat vredni ponatisa.

Izdajal bosta privlačni za zbiratelje Prešernian in redkih tiskov obeh, s primerni tudi za pouk slovenščine na srednjih šolah.

»SLAVČEK« Svet Zveze Svobod in prosvetnih društev je izdal zbirko mladinskih zborov »Slavček«...

Skizbe so zahtevne in namenske predvsem kvalitativno mladinskih zborov. Šuligoj je je dodal za zborovodje še nekaj tehničnih navodil.

V tekstem delu opisuje Rafael Ajlec zgodovinski razvoj naše mladinske pesni in mladinskih zborov...

Tem izdajam se je sedaj priložila še tretja, ko je CZ izdala prav tako faksimiliran ponatis

tri razstave: razstava sodobnega jugoslovanskega slikarstva in kiparstva, spominska razstava Iva Vojnoviča...

POLJSKI GLAS o Linhartovem festivalu

Majska številka poljskega dvo-mesečnika »Teatr« prinaša daljše razmišljanje o ljubljanskem predstavi Linhartovega festivala. Napisal ga je eden izmed najuglednejših poljskih gledaliških strokovnjakov...

protestantskega tiska, ki je ohranjen v enem samem izvodu. To je Trubarjev pamflet proti posebnim oštrim »papežnikom in hudičevim učencem«...

»SLAVČEK« Svet Zveze Svobod in prosvetnih društev je izdal zbirko mladinskih zborov »Slavček«...

Skizbe so zahtevne in namenske predvsem kvalitativno mladinskih zborov. Šuligoj je je dodal za zborovodje še nekaj tehničnih navodil.

V tekstem delu opisuje Rafael Ajlec zgodovinski razvoj naše mladinske pesni in mladinskih zborov...

Tem izdajam se je sedaj priložila še tretja, ko je CZ izdala prav tako faksimiliran ponatis

JADRNICNE NA BALTIKU Primer poljske umetniške fotografije

je bil v zadnji vojni do temelj porušen. Razen mogočnega gotske katedrale, ki so jo v 14. stoletju postavili vitezi nemškega križarskega reda...

morju, ob poljskem morju. Je simbol tega morja, za katero so se borili s toliko sovražniki skozi dolga desetletja in vse do najnovjših dni...

RISER MIKI MUSTER

118. Tako je Mavrlji postal vaški pastir. Pridružil se je skupini detokov, ki je vsako jutro gnala bivolce na pašo...

119. Mirni dnevi pa so se nenadoma končali, ko ga je nekega dne Sivi brat pričakal z novico, da se je Sir Khan vrnil v stara lovišča in se začel pripravljati na obratun z Mavrljem...

120. Ko se je deček s tigrovim kožuhom preko ramen ponosno vračal v vas, se je vaščanov polotil strah. Deček, ki je premagal mogočnega tigra se jim je razdel nevaren demon z duh džungle...

KINO

SPORED ZA SREDO KINO «UNION»: amer. barvni film «SIN ALBA»...

DOBOVILSTVO

28. junija ob 18: otvoritev Kremser-Schmidovih razstave v Narodni galeriji...

PLEDALISCA

DRAMA - LJUBLJANA Sreda, 28. junija, ob 20: Nash, «Mojster za deza»...

PREDAVANJA

Upravni odbor Sindikalne podružnice kliničnih bolnic vabi vse uslužbence zdravstvenih ustanov...

RAZPISI

Upravni odbor Doma narodnog zbiranja - Makarska razpisuje natečaj za sprejem v službo...

MARIBOR

Sreda, 28. junija, Družna lekarna: «Pri gradu, Partizanska c. 1.

OPERA - LJUBLJANA

Opera je s sinočnjo predstavo Dvojakove «Ruske» zaključila letošnje obveznosti do abonmentov...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasija Sreda, 28. junija, ob 20: Sidney Howard «Pokojni Christopher Bean»...

SENTAKROBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Sreda, 28. junija, ob 20: J. Nestroy «Nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito»...

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Sreda, 28. junija, ob 20: Pridovih Vorončič «Kerjakevič»...

KONCERTI

Simfonični koncert kluba kompozitorov A.G. dne 27. VI. 1957, ob 20.15 v dvoranah Slov. Filharmonije...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Senovo razpisuje na področju dobiti 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del...

PUTNIK SLOVENIJA obvešč

STE SE ŽE ODLOČILI kje boste preživel letošnje počitnice? PUTNIK SLOVENIJA vam nudi dovolj izbire v vseh letovskih igolovih...

MALI OGLASI

ZA STANOVANJE pomagamo gospodinjstvu. Zadruga 6. Koroškega, Moste. NA SEZONSKO KMEČKO...

KLINIKO PRIZKUSERA KREMA!

KLINIKO PRIZKUSERA KREMA!

